

Getuigenis : uit het leven gegrepen

12

Willem De Meyer
met zijn onafscheidelijk instrument.

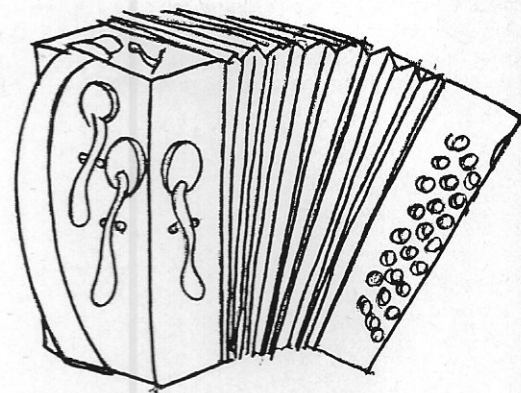
Een *kruistocht* die over een halve eeuw liep en die me, meer dan eens vrij onverwacht, naar verre stranden buiten Vlaanderen voerde. Ik kan, zonder overdrijving, getuigen dat ik behoor tot uitzonderlijk bevoorrechten die met honderdduizenden Vlamingen, oud en jong, persoonlijk mocht kennis maken : in honderden scholen en instituten met de jeugd en het onderwijzend personeel; tijdens tienduizenden zangstonden van 1926 af, gespreid over ruim 1100 Vlaamse steden en dorpen (spitsjaren brachten het tot 321 zangstonden !); in het leger : van 1960 tot nu optreden in de opleidingscentra te Turnhout, Mechelen, Nijvel, Koksijde, Heverlee, Leopoldsburg, St.-Truiden, Schaffen en bij onze jongens in Duitsland; vanaf 1936 opeenvolgende tournees door Noord-Nederland in opdracht van de Stichting *Noord Nederland - Vlaanderen* waarvan het voorzitterschap door de oud-aktivist Karel Waternaux werd waargenomen; tussendoor maakte ik ook rondreizen met talrijke zangstonden (1966) bij de uitgeweken Vlamingen in Canada en de Verenigde Staten; van 21 oktober tot 11 november 1969 voor Vlamingen en Zuid-Afrikanen doorheen heel Zuid-Afrika, inclusief bezoek aan verschillende Bantoescholen en instituten voor blanken.

Bijzondere opdrachten

Door verschillende autoriteiten in dit land, werd ik buitendien met de volgende speciale opdrachten vereerd :

Van 1941-1944 : opdracht van de heer Nijns, Sekretaris Generaal van het Ministerie van Openbaar Onderwijs, op gunstig advies van Directeur-Generaal L.O. Leo Roels : *Het zangonderricht in de lagere scholen over heel het Vlaamse land richten en inspecteren*. Als eerste kennismaking met het onderwijzend personeel werd in elk schoolkanton door de kantonale inspectie een conferentie ingericht met als onderwerp : *Zingt ! Het is beter dan spreken* naar het gevleugelde woord dat Cyriel Verschaeve tijdens het 7e Vlaams Nationaal Zangfeest te Brugge in 1939 verkondigde. Als grondplan werd een basisrepertorium voor de 3 leergraden van het lager onderwijs vastgelegd.

Van 1960 af tot op heden : opdracht van de minister van Landsverdediging de heer P.W. Segers tot samenstelling van een model-

repertorium voor alle rekruten, de vorming van soldatenkoren in het leger en het tot stand brengen van de samenwerking van die soldatenkoren met de militaire muziekkapellen wat heeft geleid tot bijzondere bandopnamen voor de BRT programma's; opdracht in 1965 van de heer Jan Boon, Directeur Generaal van de BRT voor de organisatie van Vlaamse Volksconcerten tot voorlichting en opleiding van de luisteraar : 37 volksconcerten volgden elkaar op met medewerking van solisten, kinderkoren (later Radio-schoolkoren), zangverenigingen, soldatenkoren en het omroepkeest.

Nieuwe initiatieven

1. Als grondlegger in 1933 en mede-inrichter van de *Vlaams Nationale Zangfeesten* die, in de loop der jaren werden gehouden te Antwerpen, Brussel, Gent, Brugge, Kortrijk, Turnhout en na de oorlog, thans onder het voorzitterschap van dr. Valeer Portier, in het Sportpaleis te Antwerpen. Het 37e Vlaams Nationaal Zangfeest had dit jaar plaats. Buitenlandse gasten getuigden : *Das ist etwas einmaliges in Europa*.

2. In 1965, ter uitvoering van het testament van Emiel Hullebroeck, de organisatie samen met Mon de Clopper en zijn Vlaamse Volkskunstbeweging, van de jaarlijkse *Dagen van het Vlaamse Lied* verbonden met *Kinder- en volksliedfestivals*. Centraal worden op al deze *Dagen van het Vlaamse Lied* die zich telkens over 3 weken en over heel het Vlaamse land uitstrekken, overleden of jarige toondichters en hun oeuvre gesteld.

3. Langs de jaarlijkse *Europeade* om, afwisselend te Antwerpen en ergens in Europa gehouden, uitstraling over heel ons kontinent van het Vlaamse volkslied. Ter illustratie daarvan moge worden onderstreept dat op elk van de 11 Europeades Armand Preud'homme's *Europalied* op 4 Europese talen door tienduizenden deelnemers wordt gezongen.

4. Na-oorlogs initiatief : vanaf 1950 vaste kontakten met de grammofoonindustrie die bereid was een vrij groot aantal Vlaamse Langspeelplaten te persen.

5. Tot voorlichting van de jeugd en het volk medewerking aan de samenstelling van een aantal *Kleur - sono - rama's - programma's* gewijd aan het *leven en het oeuvre van de*

Vlaams Nationaal Zangfeest te Brugge, 1939.
Men herkent o.a. Cyriel Verschaeve naast
Emiel Hullebroeck op de eerste rij;
Maurits Deroo op de tweede rij.
(foto A.N.Z.)

Willem De Meyer als dirigent op het Zangfeest
in 1973. (foto A.N.Z.)

Vlaamse Komponisten : Peter Benoit,
Emiel Hullebroeck, Armand Preud'homme.

6. Zingende vakantiecampen voor jongens en
meisjes die tot stand kwamen in de schoot
van de Christelijke Mutualiteiten op initiatief
van Jan van Roey - Dienstoverste van de
Preventieve Luchtkenen.

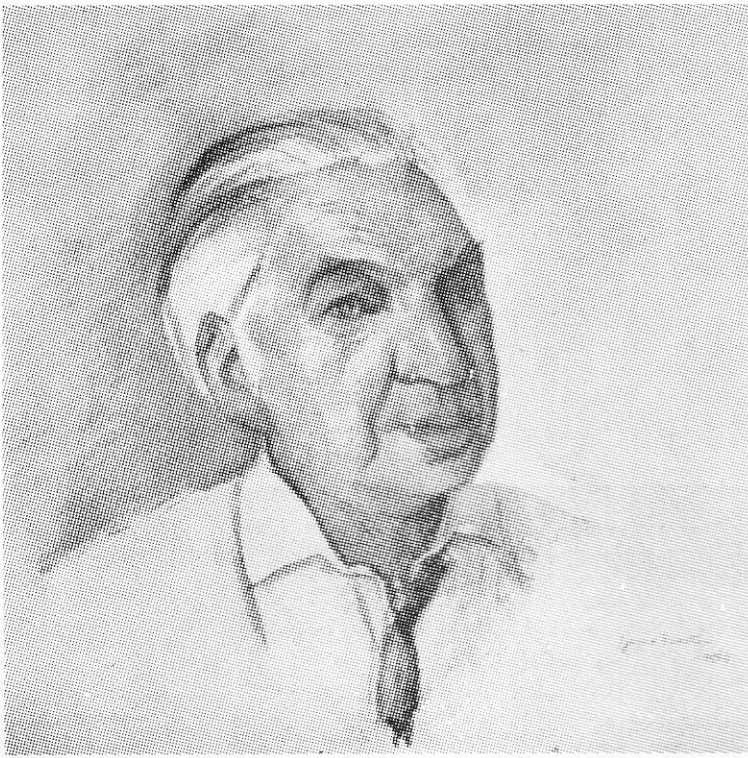
De verspreiding van honderdduizenden
zangbundels, gekoppeld aan bijzondere
zangronden, liep over tientallen van jaren.
En wie ze ooit bijwoonde zal er de sporen van
bewaren. Tussen 1950-1975 was er ook
de volkzangactie in de K.A.V. Soms trad ik er
tot 85 maal per jaar op.

7. Ten slotte werd een nieuwe akker
ontdekt, beploegd en bezaaid : de derde
leeftijd, de ouderen van dagen over wie veel
wordt geschreven en gepraat, maar voor wie
zo weinig wordt gedaan.

Tot twee maal toe per dag trad ik soms op
voor groepen van 60 tot 150 (en soms nog
voor veel meer) van deze vergetenen die hun
dagen slijten in eenzaamheid. Soms
heel alleen, soms in samenwerking met de
kinderen van plaatselijke scholen en
instituten en met behulp van een akkoord
zong ik dan de liederen uit hun jeugd.

Het overdonderend succes van deze
zangstonden spreidde zich in een zeer snel
tempo uit tot een brede waaier van
neven-activiteiten zoals : ziekentriduums,
rusthuizen voor geesteszieken, gehandicap-
ten allerlei, gerechtsjongens en meisjes in
internaten, revalidatiecentra, bonden voor
gepensioneerden. Overweeg maar zelf de
succesvolle uitbouw van deze zangactiviteiten
wanneer we *feitenmateriaal* aanstippen.
De oplage van 80.000 zangbundels
Herfstlied ! Vreugdelied ! (uitgave van de
Kristelijke Bonden voor gepensioneerden in
Vlaanderen) was na 3 maanden uitverkocht. In
de Antwerpse omgeving ontstonden in
een minimum van tijd 45 zanggroepen in de
schoot dezer bonden met een stimulerende
weerslag over gans Vlaanderen. Grondplannen
voor massale zangfeesten worden vast-
gelegd. 1975 brengt ons op dat terrein alvast
een doorbraak die velen zal doen opzien
naar de vitaliteit van onze bejaarden.
Helaas ! Honderden malen helaas ! Een groot
deel van al dat werk had door de overheid
niet alleenlijk moeten aangemoedigd en
gesteund... maar ook *doeltreffend beschermd*
worden in het kader van de jeugd- en

Armand Preud'homme de componist van zovele stapliederen en frisse volksliederen. (Cliché A.N.Z.)

Titelpagina van het vorig jaar door Willem De Meyer uitgegeven Liederboek. De tekening is van Alfred Ost, 7 april 1939. (Zie bespreking bij Bibliotheek.)

Vrienden nog eens blij gezongen
Zingen wij uit volle longen!

24 Vlaamse volks- en kinderliederen

volksopleiding. Nogmaals helaas bleven velen in gebreke! Ik denk daarbij in de eerste plaats aan: het ministerie van Nationale opvoeding dat verantwoordelijk is voor het zangonderwijs in scholen en instituten — daarover kan echter een lijvig 'zwartboek' geschreven worden —; het ministerie van Nederlandse cultuur dat de na-schoolse aktie moet richten en controleren; de BRT (radio en televisie) die de zeer zware opdracht heeft, naast informatie en ontspanning, ook zijn beste krachten aan culturele actie te wijden, maar waar een duidelijke miskenning heerst van het eigen volkslied in zijn verschillende genre's.

Wie het succesvol verloop van de jaarlijkse Dagen van het Vlaamse Lied van dichtbij volgt moet zich geen zorgen maken over de toekomst van de Vlaamse zangbeweging en het Vlaamse Volkslied.

Wat er door samenwerking in iedere gemeente en in ieder dorp nog kan verwezenlijkt worden overtreft zelfs alle verwachtingen. Er was samenwerking!

De grootste zalen bleken te nauw om het opgekomen publiek plaats te gunnen. Aanwezigen op rijpe leeftijd, die vergroeid waren met de eigen volksgemeenschap, getuigden dat ze zeer zelden zulke stijlvolle feesten in 't verleden hadden bijgewoond. Daar had het werk van eigen tekst- en toondichters 100% voorrang en werd het programma voortdurend afgewisseld met samenzang die de geestdrift tot hoogtepunten voerde.

Gemeentebesluiten die zulke initiatieven met raad en daad kansen tot een volmaakte ontplooiing, steun en bescherming verlenen zijn een zegen voor onze bevolking. Dat is wat anders dan voortdurend toegeven aan 't gebedel voor meer brood en spelen!

Het vertrekpunt voor het zangonderricht in het leger (1960) en de snelle opgang en uitbouw van dit zangonderricht die soldatenkoren tot op concertpodiums brachten in studio IV van de BRT, Zaal Elisabeth van de Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen en Kursaal te Oostende bracht het onaanvechtbaar bewijs dat brede jeugdscharen (in jaren van volwassenheid) niet moeten afgeschreven worden voor de beoefening van de volkszang in het kader van ons eigen volkslied.

Willem De Meyer
Lode Van Berckenlaan 184 - 2200 Borgerhout